

Google ला सर्च करा

गुरुमाऊली

Subscribe

इयत्ता - पाचवी (7 ऑगस्ट) विषय - मराठी

Subscribe

शासनाच्या 45 दिवसाच्या ब्रीज कोर्समोबत माझा अभ्यास PDF

शासनाच्या ब्रीज कोर्समोबत क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयत्तेचा अभ्यासक्रम समाविष्ट

दिवस अडतीस :

गतवर्षीच्या क्षमता प्राप्त विद्यार्थ्यांसाठी चालू इयतेचा नियमित अभ्यासक्रम समाविष्ट.

कविता वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

सराव

स्वाध्याय

टॅस्ट
सोडवा

कविता
पहा

प्र. १. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) कवितेत कोणत्या नदीचा उल्लेख केलेला आहे?
- (आ) या नदीकाठच्या मातीचा प्रकार कोणता?
- (इ) कवितेतील स्त्री सोजीचे लाडू कशात बांधणार आहे?
- (ई) कवितेतील स्त्री सोजीचे लाडू घेऊन कोठे जाणार आहे?

प्र. २. काय ते लिहा.

- (अ) ओटा बांधण्यासाठी उपयुक्त माती
- (आ) लाडू बांधण्यासाठी उपयुक्त पीठ
- (इ) बहिणीसाठी भाऊ आणणार असलेले वाहन

प्र. ३. चिकणमाती बघून कवितेतील माहेरवाशिणीला एकातून एक कल्पना सुचत गेल्या. त्या कल्पना तुमच्या शब्दांत क्रमाने सांगा.

- उपक्रम :**
१. तुमच्या परिसरातील मातीचे वेगवेगळे नमुने गोळा करा. प्रत्येक नमुन्याचे वैशिष्ट्य व उपयोग माहित करून घ्या. वर्गात सांगा.
 २. नागपंचमीची गाणी, नवरात्रीतील भोंडल्याची गाणी अशा गाण्यांचा संग्रह करा.

खेळूया शब्दांशी.

'नदी' या शब्दातील 'न' या अक्षरावरील अनुस्वार लिहिताना, वाचताना विसरला, तर 'नदी' हा वेगळा शब्द तयार होतो. या शब्दाचा अर्थ मूळ शब्दापेक्षा वेगळा होतो.

नदी - नदी अशा प्रकारच्या शब्दांच्या पाच जोड्या लिहा. त्यांतील शब्दांचे अर्थ सांगा.

हे करून पाहा.

चिकणमातीपासून तुमच्या आवडीची खेळणी, किल्ला बनवा. यासाठी तुम्ही केलेल्या कृती क्रमाने सांगा.

आपण समजून घेऊया.

सर्वनाम

सुधीर हुशार मुलगा आहे. सुधीरच्या बहिणीचे नाव सुमन आहे. सुधीर सुमनला 'सुमा' म्हणतो. सुमन सुधीरला 'दादा' म्हणते. सुधीर आणि सुमन एकाच शाळेत शिकतात. सुधीर आणि सुमन यांच्यात कधीच भांडणे होत नाहीत. सुधीर मोठा असल्याने सुधीर सुमनची काळजी घेतो.

वरील परिच्छेदात सुधीर आणि सुमन या भावंडांचे वर्णन आलेले आहे. सुधीर व सुमन या शब्दांऐवजी दुसरे शब्द वापरून तयार केलेला पुढील परिच्छेद वाचा.

सुधीर हुशार मुलगा आहे. त्याच्या बहिणीचे नाव सुमन आहे. तो तिला 'सुमा' म्हणतो. ती त्याला 'दादा' म्हणते. ते एकाच शाळेत शिकतात. त्यांच्यात कधीच भांडणे होत नाहीत. तो मोठा असल्याने तो तिची काळजी घेतो.

सुधीर आणि सुमन या नामांऐवजी आपण येथे 'त्याच्या, तो, तिला, ती, त्याला, ते, त्यांच्यात, तो, तिची' असे शब्द वापरले आहेत. या शब्दांना सर्वनाम म्हणतात.

✚ खालील भागाकार समजून घ्या.

4. गुणाकार व भागाकार

उदा. (3) भागाकार करा. $9842 \div 45$

$$\begin{array}{r} 0218 \\ 45 \overline{) 9842} \\ \underline{-90} \\ 084 \\ \underline{-45} \\ 392 \\ \underline{-360} \\ 032 \end{array}$$

हे उदाहरण 45 चा पाढा तयार करून सोडवता येईल; परंतु भाजक मोठा असतो तेव्हा अंदाजाने भाग ठरवूनही उदाहरण सोडवता येते. ही रीत आता समजून घेऊ.

भागाकारात हजाराच्या स्थानी 0 येईल.

आता 98 ला 45 ने भागताना, भाग कितीचा लागेल याचा अंदाज करण्यासाठी भाज्य व भाजकातील पहिले अंक विचारात घेऊ. हे अनुक्रमे 9 व 4 आहेत.

9 ला 4 ने भागल्यास 2 चा भाग लागतो, म्हणून 98 ला 45 ने भागताना 2 चा भाग लागतो का पाहू.

$45 \times 2 = 90$. $90 < 98$, म्हणजे 2 चा भाग लागेल, म्हणून भागाकारात शतकाच्या स्थानी 2 लिहिले.

पुढे 84 ला कितीचा भाग लागेल हे ठरवताना, $90 > 84$ असल्याने भाग 1 चा लागेल, हे सहज लक्षात येते, म्हणून भागाकारात दशकस्थानी 1 लिहू.

आता 392 ला 45 ने भागायचे. $3 < 4$, म्हणून 392 मधील पहिल्या दोन अंकांनी होणारी 39 ही संख्या भागाकाराचा अंदाज करण्यासाठी विचारात घेऊ.

$4 \times 9 = 36$ आणि $36 < 39$, म्हणून 9 चा भाग लागतो का हे पाहू. $45 \times 9 = 405$ आणि $405 > 392$, म्हणून 9 चा भाग लागणार नाही.

आता 8 चा भाग लागतो का हे पाहू. $45 \times 8 = 360$.

$360 < 392$, म्हणून 8 चा भाग लागेल. ते 8 भागाकारात एककस्थानी लिहू. तो भाग देऊन भागाकार पूर्ण करू. भागाकार 218 आला आणि बाकी 32 उरली.

उदा. (4) 35 किलोग्रॅम गव्हाची किंमत 910 रुपये आहे, तर गव्हाचा दर काय आहे ?

गव्हाचे किलोग्रॅममधील वजन \times गव्हाचा दर = गव्हाची किंमत

म्हणून $35 \times$ गव्हाचा दर = 910

गव्हाचा दर म्हणजे 1 किलोग्रॅम गव्हाची किंमत.

म्हणजे 910 ला 35 ने भागले, की गव्हाचा दर मिळेल.

गव्हाचा दर एक किलोग्रॅमला 26 रुपये आहे.

$$\begin{array}{r} 26 \\ 35 \overline{) 910} \\ \underline{-70} \\ 210 \\ \underline{-210} \\ 000 \end{array}$$

उदाहरणसंग्रह 15

1. खालील उदाहरणे सोडवा. भागाकार व बाकी लिहा.

(1) $1284 \div 32$

(2) $5586 \div 87$

(3) $1207 \div 27$

(4) $8543 \div 41$

(5) $2304 \div 43$

(6) $56,741 \div 26$

2. ताशी 48 किमी वेगाने 336 किमी अंतर जाण्यासाठी किती तास लागतील ?

3. गिरिजाला 1400 पुस्तके भरण्यासाठी 35 खोकी लागली. प्रत्येक खोक्यातील पुस्तकांची संख्या समान आहे, तर प्रत्येक खोक्यात तिने किती पुस्तके भरली ?

4. सहलीसाठी प्रत्येकाने 65 रुपये वर्गणी दिली. एकूण 2925 रुपये जमले, तर किती जणांनी वर्गणी दिली ?

5. कोणत्या संख्येला 56 ने गुणल्यास गुणाकार 9688 येतो ?

✚ Understand the following division.

Example (3) Divide. $9842 \div 45$

$$\begin{array}{r} 0218 \\ 45 \overline{) 9842} \\ \underline{-90} \\ 084 \\ \underline{-45} \\ 392 \\ \underline{-360} \\ 032 \end{array}$$

We can prepare the 45 times table to do this division.

But when the divisor is a big number, we can solve the example by first guessing what the quotient will be. Let us see how to do that.

We have 0 in the thousands place in the quotient.

Now, to guess the quotient when dividing 98 by 45, look at the first digits in both – the dividend and the divisor. These are 9 and 4, respectively.

Dividing 9 by 4, we will get 2 in the quotient. Let us see if 2 times 45 can be subtracted from 98. $45 \times 2 = 90$. $90 < 98$. So, we write 2 in the hundreds place in the quotient.

Next, dividing 84 by 45 we can easily see that as $90 > 84$, we have to write 1 in the tens place in the quotient.

Now, we have to divide 392 by 45. As $3 < 4$, let us look at 39, the number formed by the first 2 digits, to guess the next digit in the quotient.

$4 \times 9 = 36$ and $36 < 39$. Let us check if the next digit can be 9. $45 \times 9 = 405$ and $405 > 392$. Therefore, 9 cannot be the next digit in the quotient.

Let us check for 8. $45 \times 8 = 360$. $360 < 392$. So, we write 8 in the units place of the quotient.

We subtract 8×45 from 392 and complete the division.

The quotient is 218 and the remainder, 32.

Example (4) If 35 kilograms of wheat cost 910 rupees, what is the rate of wheat per kg?

Weight of wheat in kg \times rate of wheat per kg = cost of wheat

Hence, $35 \times \text{rate per kg} = 910$

Therefore, when we divide 910 by 35, we will get the per kg rate of wheat.

The rate per kilogram of wheat is 26 rupees.

$$\begin{array}{r} 26 \\ 35 \overline{) 910} \\ \underline{-70} \\ 210 \\ \underline{-210} \\ 000 \end{array}$$

Problem Set 15

1. Solve the following and write the quotient and remainder.

(1) $1284 \div 32$

(2) $5586 \div 87$

(3) $1207 \div 27$

(4) $8543 \div 41$

(5) $2304 \div 43$

(6) $56,741 \div 26$

2. How many hours will it take to travel 336 km at a speed of 48 km per hour?

3. Girija needed 35 cartons to pack 1400 books. There are an equal number of books in every carton. How many books did she pack into each carton?

4. The contribution for a picnic was 65 rupees each. Altogether, 2925 rupees were collected. How many had paid for the picnic?

5. Which number, on being multiplied by 56, gives a product of 9688?

listen and understand.

4. Say what the people and animals in the picture are doing, and then answer the question.

चित्रातील माणसे व प्राणी काय करत आहेत, ते सांगा व नंतर प्रश्नाचे उत्तर द्या.

(a) Subhan is taking guavas to the market ...

(b) Champa is selling flowers at the bus-stop ...

• Who took the guavas?

• Who bought the flowers?

(c) Sonu and Monu are busy watching TV ...

(d) Magan and his gardener are looking for Magan's ring ...

• Who drank the milk?

• Who found the ring?

5. Use the pictures to frame other questions beginning with 'Who'. (At least 5.)

चित्रांच्या आधारे 'Who' ने सुरु होणारे इतर प्रश्न तयार करा. (किमान ५.)

वाचा व समजून घ्या.

५. कुटुंबातील मूल्ये

सांगा पाहू !

- (१) तुमच्या कुटुंबात सहलीला जाण्याचा निर्णय कसा घेतात?
- (२) तुम्ही सहलीला जाण्याचे ठिकाण सुचवता का ?
- (३) सुट्टीत कोणत्या पाहुण्यांना बोलवायचे, याबाबत तुम्ही सांगता का ?
- (४) कुटुंबातील सण-समारंभांच्या तयारीत तुम्ही कोणती मदत करता ?

निर्णय घेण्यात सहभाग

कुटुंबात आपण सर्वजण एकत्र राहतो. प्रत्येकाच्या आवडीनिवडी वेगवेगळ्या असतात. विचार आणि मतेही भिन्न असू शकतात. आपणही इतरांपेक्षा वेगळे असतो. असे असले, तरी अनेक बाबतीत आपले विचार आणि मते इतरांशी जुळू शकतात. आपल्याला एकमेकांविषयी प्रेम व आपुलकी असते. आपण परस्परांची काळजी घेतो, विचारपूस करतो. घरातील कोणतीही गोष्ट ठरवताना एकमेकांना विचारतो. परस्परांशी बोलून सर्वांना पटतील असे निर्णय घेतो. अशा पद्धतीने आपण सर्वजण कुटुंबातील निर्णय घेण्यात सहभागी होतो.

निर्णय घेण्यात सहभागी होता आल्याने काय होते ?

- आपल्याला काय वाटते, हे सांगण्याची प्रत्येकाला संधी मिळते.
- एकमेकांना विचारून निर्णय घेतल्याने त्या विषयावर चर्चा होऊन सर्व बाजू समजतात.
- घरात आपल्या मताला महत्त्व दिले जात आहे, हे पाहून आपल्याला कुटुंबाबद्दल अधिक जवळीक वाटू लागते.

आपल्या कुटुंबातील काही निर्णयांत जसा आपला सहभाग असतो, तसाच तो आपल्या सार्वजनिक प्रश्नांबाबतही असतो. वृत्तपत्रांत आपण

लोकसहभागाच्या काही बातम्या वाचतो. अशा काही प्रातिनिधिक बातम्यांचा सारांश खाली दिला आहे. त्यांतील सार्वजनिक प्रश्न कोणता व त्यासाठी लोकांनी कसा सहभाग घेतला याची वर्गात चर्चा करा.

वाचा व चर्चा करा.

महानगरपालिकेच्या

अंदाजपत्रकात नागरिकांचा सहभाग. खर्च कोणत्या बाबींवर करावा हे नागरिक ठरवणार.

शहराच्या विकासा
आरांभडात
सुधारणा
सुचवण्यासाठी
नागरिकांची गर्दी.

सहा गावांना
जोडणाऱ्या रस्त्याचे उद्घाटन :
गावकऱ्यांना आनंद. रस्त्याचा निर्णय
व्हावा, म्हणून
सहा गावांच्या नागरिकांचा
एकत्रित प्रयत्न.

आपल्या परिसरात अनेक छोटे छोटे बदल व्हावेत, असे आपल्याला वाटत असते. परिसरातील बदलांविषयीचे निर्णय सर्वांनी मिळून घेणे हिताचे असते. आपण निवडून दिलेले सरकार सार्वजनिक प्रश्नांबाबतचा निर्णय घेते. सरकारने घेतलेला एखादा निर्णय अयोग्य वाटल्यास त्याबाबत आपण आपले मत नोंदवू शकतो. अशा प्रकारे निर्णयप्रक्रियेत आपण सहभागी होऊ शकतो.

विचार करा.

कुटुंबातल्या निर्णयात अवश्य सहभागी व्हा. केवळ इतरांचे म्हणणे ऐकून आपले मत बनवू नका. आपल्याला जे म्हणायचे आहे त्यावर आपले मत मांडा.

सांगा पाहू !

पुढील प्रसंग काळजीपूर्वक वाचा. त्यांतील कोणाचे वागणे प्रामाणिकपणाचे आहे ते सांगा.

वाचा व स्वाध्याय सोडवा.

३. पृथ्वीवरील सजीव

सराव

टेस्ट
सोडवा

स्वाध्याय

१. प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.
 - (अ) एकपेशीय सजीव पाहण्यासाठी कशाची गरज असते?
 - (आ) एकपेशीय सजीव कसे निर्माण झाले?
२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.
 - (अ) सूर्य आणि सूर्याभोवती फिरणारे ग्रह कसे निर्माण झाले ?
 - (आ) प्राण्यांची दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
३. पुढील चौकटीत लपलेल्या पाच ग्रहांची नावे शोधून त्यांभोवती गोल करा.

र	वी	ळ	ग	मं
बु	न	टो	हू	रा
सू	ध	च्यू	प्लू	द्र
शु	क्र	र्य	प	चं
यु	रे	न	स	ने

४. पुढील घटना कालानुक्रमे लिहा.
 - (अ) पृथ्वीवर जलाशयांची निर्मिती झाली.
 - (आ) सूर्य आणि सूर्याभोवती फिरणारे ग्रह निर्माण झाले.
 - (इ) अनेक प्रकारचे एकपेशीय सजीव निर्माण झाले.
 - (ई) तप्त वायू आणि धूळ यांनी मिळून बनलेला एक प्रचंड मोठा गतिमान ढग अवकाशात निर्माण झाला.

कृती

विविध आकारांच्या चेंडूंच्या साहाय्याने सूर्यमालेची प्रतिकृती तयार करा.

उपक्रम

जवळच्या प्राणिसंग्रहालयास भेट द्या किंवा तुमच्या परिसरात आढळणाऱ्या प्राण्यांची यादी करा व त्यांची वैशिष्ट्ये लिहा.

हे तुम्हांला माहित आहे का ?

पृथ्वीखेरीज 'मंगळ' ग्रहावर जीवसृष्टी अस्तित्वात असण्याची शक्यता काही शास्त्रज्ञांना वाटत आलेली आहे. असे असले, तरी त्याविषयीचे निश्चित तथ्य अजून पुढे आलेले नाही. पृथ्वीप्रमाणेच मंगळाच्या पृष्ठभागावर ज्वालामुखी पर्वत, दऱ्या, वाळवंट आणि बर्फाने आच्छादित असणारे ध्रुवीय प्रदेश आहेत. तेथील कर्ब-द्विप्राणील वायूचे प्रमाण जवळजवळ १५% आहे. मंगळावर अतिसूक्ष्म प्रमाणात प्राणवायू, पाणी आणि इतर काही वायू यांचे अस्तित्व आढळल्यामुळे तेथे सजीवांचे अस्तित्व असण्याची शक्यता पुढे आली. तेथील मातीमध्ये वनस्पतींच्या वाढीसाठी आवश्यक असणारे घटक उपस्थित असल्याचेही आढळले आहे. हे सर्व लक्षात घेऊन मंगळावरील सजीवांच्या अस्तित्वाबाबत शास्त्रीय संशोधन सुरू आहे. सजीवांचे अस्तित्व टिकून राहण्यासाठी द्रवरूप पाण्याची आवश्यकता असते. मंगळाचा ध्रुवीय प्रदेश बर्फाने आच्छादलेला असला, तरी तिथे द्रवरूपातील पाणी फारसे नाही.

साहित्य आणि चित्रपट यांच्याद्वारे 'मंगळावरचा माणूस' ही कल्पना खूप लोकप्रिय झाली, परंतु आतापर्यंतच्या शास्त्रीय संशोधनातून त्या कल्पनेला पुष्टी मिळालेली नाही.

५ नोव्हेंबर २०१३ रोजी भारताने अवकाशात 'मंगळयान' पाठवले आणि ही मोहीम २४ सप्टेंबर २०१४ रोजी यशस्वी झाली. ही एक ऐतिहासिक घटना आहे.

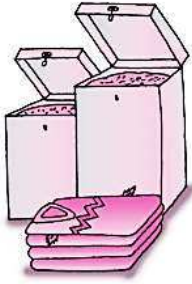
- सुनो और अभिनय करते हुए गाओ :

रियाज

१. नीम

ना मैं डॉक्टर, ना मैं ओझा,
ना मैं वैद्य-हकीम ।
मैं तो केवल एक पेड़ हूँ,
नाम है मेरा नीम ।

घनी पत्तियों के कारण,
शीतल है मेरी छाया ।
गरमी और थकान मिटी,
जो मेरे नीचे आया ।

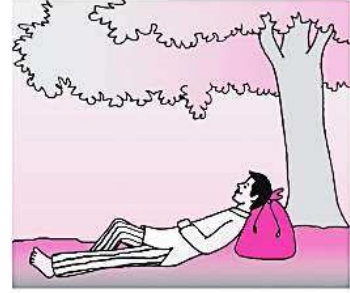

सूरज, तारे, धरती, चाँद की,
जब तक चले कहानी ।
हमेशा सबको सुख देने की,
है मैंने मन में ठानी ।

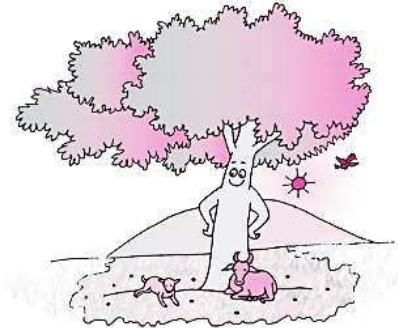
- लता पंत

मेरी सूखी पत्ती डालो,
ऊनी कपड़े, अनाज बचा लो ।
सूखी पत्ती के धुएँ से,
मक्खी-मच्छर दूर भगा लो ।

नहीं काटना मुझको तुम,
मैं इतने सुख दे देता ।
सूरज की किरणों से मिलकर,
हवा शुद्ध कर देता ।

कोष्ठक में दिए वर्णों से रिक्त स्थान भरओ : (डे, णों, की, ना, मैं, थ, सू, हा, कि)

— ने, कप — , ह — म, अ — ज, — कान, — रज, क — नी, — र — ।

- उचित हाव-भाव, लय-ताल के साथ कविता का वाचन करें । विद्यार्थियों से साभिनय मुखर वाचन करवाएँ । भूत-प्रेत, ओझा जैसे अंधविश्वास पर चर्चा करते हुए विद्यार्थियों को इनसे दूर रहने और वैज्ञानिक दृष्टिकोण अपनाने के लिए कहें ।

स्वयंमूल्यमापन चाचणी पहा खालील लिंकवर..

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

पाचवी मराठी	पाचवी गणित	सेमी गणित	पाचवी इंग्रजी	पाचवी प.अ-1	पाचवी प.अ-2	हिंदी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

MiniShala शैक्षणिक ॲप्स खालील लिंकवरून डाऊनलोड करा.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
		आठवी	नववी	दहावी		

गुरुमाऊली शैक्षणिक ॲप्स - [Click Here](#)